

Lovforslag, dels om Ekspropriation mod Erstatning og dels om Opkrævningsmaaden. Den daværende Landbrugsminister, det ærede Medlem fra Sorø (Poul Christensen), var egentlig ogsaa enig med Udvalget, og man vedtog saa Lovforslaget her ved tredje Behandling med disse Ændringer; det blev vedtaget enstemmigt med 77 Stemmer, saa Folketinget har talt ganske tydeligt i saa Henseende, det vil jeg ogsaa minde det ærede Medlem fra Thisted (Hornstrup) om. Det var Landstinget, som ikke vilde gaa ind derpaa; Landstinget sagde bl. a., at det havde for lidt Tid til at undersøge denne Sag nøjere. Derfor førte Landstinget Lovforslaget tilbage til dets oprindelige Skikkelse, og saa anbefalede saavel Ordføreren her i Tinget, Lüttichau, som den daværende Landbrugsminister, at vi skulde vedtage Lovforslaget, fordi det var aldeles nødvendigt for det Selskab, jeg før nævnde, som havde købt det Mergelleje ved Ringkøbing, at faa et Spor ført ind til Ringkøbing Station, og der var en Lodsejer, som satte sig derimod. Saaledes er Sagens Forhistorie.

Jeg skal derfor yde den nuværende Landbrugsminister min Tak, fordi han har været opmærksom paa dette Forhold og været lydhør overfor de to Krav, som er blevet opfyldte her i de to sidste Paragraffer i Lovforslaget. Jeg ved vel, at der har været videregaaende Ønsker med Hensyn til den Bemyndigelse, som Sogneraadene skulde have til at opkræve de Beløb, som de enkelte Interessenter maatte blive Selskaberne skyldige, saaledes at det skulde være en Pligt for Sogneraadene at gøre det og ikke, som det er foreslaaet i Lovforslaget, en frivillig Sag. Jeg tror dog, det er bedst, man bliver staaende ved det, som er foreslaaet i Lovforslaget. Jeg ved, at der i alt Fald er een Taler, som vil kræve § 3 forandret, og jeg skal derfor fremhæve en enkelt Ting, nemlig, at det undertiden paa en Maade slet ikke er Interessenterne selv, som arbejder, som skaffer Mergelen op, og som kører med Sporet, som aflæsser den o. s. v., nej, det sker undertiden, at de gør Akkord med en Entreprenør om, hvor meget han skal have for at skaffe et bestemt Maal af Mergel ud paa deres Jorder. Ærede Medlemmer kan altsaa forstaa, at der her bliver en Trediemand at forhandle med. Saadan er det nogle Steder, andre Steder er det Selskaberne, som selv direkte arbejder og fører Mergelen ud. Ærede Medlemmer vil altsaa forstaa, at Sogneraadene vistnok vil komme til at indtage forskellige Stillinger overfor dette Spørgsmaal, og derfor er det

bedst, at man i alt Fald indtil videre, indtil der danner sig en bestemt Praksis med Hensyn til de Maader, hvorpaa Mergelen føres ud, bliver ved Frivilligheden. Det er min fulde Overbevisning, at et Sogneraad, som virkelig ser, at det gavner det Sogns Beboere, som det repræsenterer, ikke vil vægre sig det allermindste ved at foretage denne Opkrævning, naar i øvrigt Mergelskabets Love og Vedtægter er godkendte af Ministeriet, hvad de jo skal være. Men der kan fremkomme Tilfælde, hvor de saa godt som ingen Interesse har af det i det Sogn, som Sporet berører, og dèr vil de naturligvis ikke saa gerne have med Sager at gøre, som ikke vedkommer dem selv. Jeg tror, vi skal være taknemmelige for, at denne Form er blevet valgt, fordi jeg tror, at det ogsaa vil lette Sagens Gennemførelse ikke alene i dette Ting, men ogsaa paa dens videre Gang, da nogle af de samme Indvendinger vel vil blive rejste igen, som blev rejste mod Lovforslaget forrige Gang, da det havde en lignende Skikkelse som den, hvori det her er blevet fremsat. Jeg vil paa det allerbedste anbefale Sagen til hurtig og velvillig Behandling i dette Ting, og jeg vil ogsaa, som sagt, yde den højtærede Landbrugsminister min Tak for disse Egnes Vedkommende, om hvilken man siger, at „Gold er den Jord, som Lyngen bær“, men som dog ogsaa har Betingelser for at blive frugtbarere, og dette vil dette Lovforslag bidrage sit til.

Brorsen: Det ærede Medlem, der nu gik ned af Talerstolen, har jo allerede forudsagt mit Komme, idet han bebudede, at der vilde komme Paakrav om, at § 3 i dette Lovforslag skulde forandres, og jeg kan lige saa godt med det samme bekende, at det er mig, der er Synderen i saa Henseende. Jeg har enkelte Ønsker, som jeg skal tillade mig at fremsætte. Jeg vil sige, som for Resten Ordføreren for mit Parti (Mølgaard-Nielsen) begyndte med at sige, at der er ikke Hundreder, men jeg er overbevist om, at der er Tusinder, som interesserer sig for dette lille Lovforslag, særlig Folk, der bor ovre i Jylland og har med de magre Jorder dèr at gøre. Det forbavsende mig i allerhøjeste Grad, at det ærede Medlem fra Thisted (Hornstrup) ikke kunde forstaa, hvad der var Grunden til, at dette Lovforslag er fremkommet. Det er mig ubegribeligt, at han ikke ved, hvilken Bevægelse der er foregaaet ovre i Jylland, som er gaaet i Retning af mere og mere at danne smaa Mergelinteressentskaber i Jyllands forskellige Egne og faa Mergel